

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

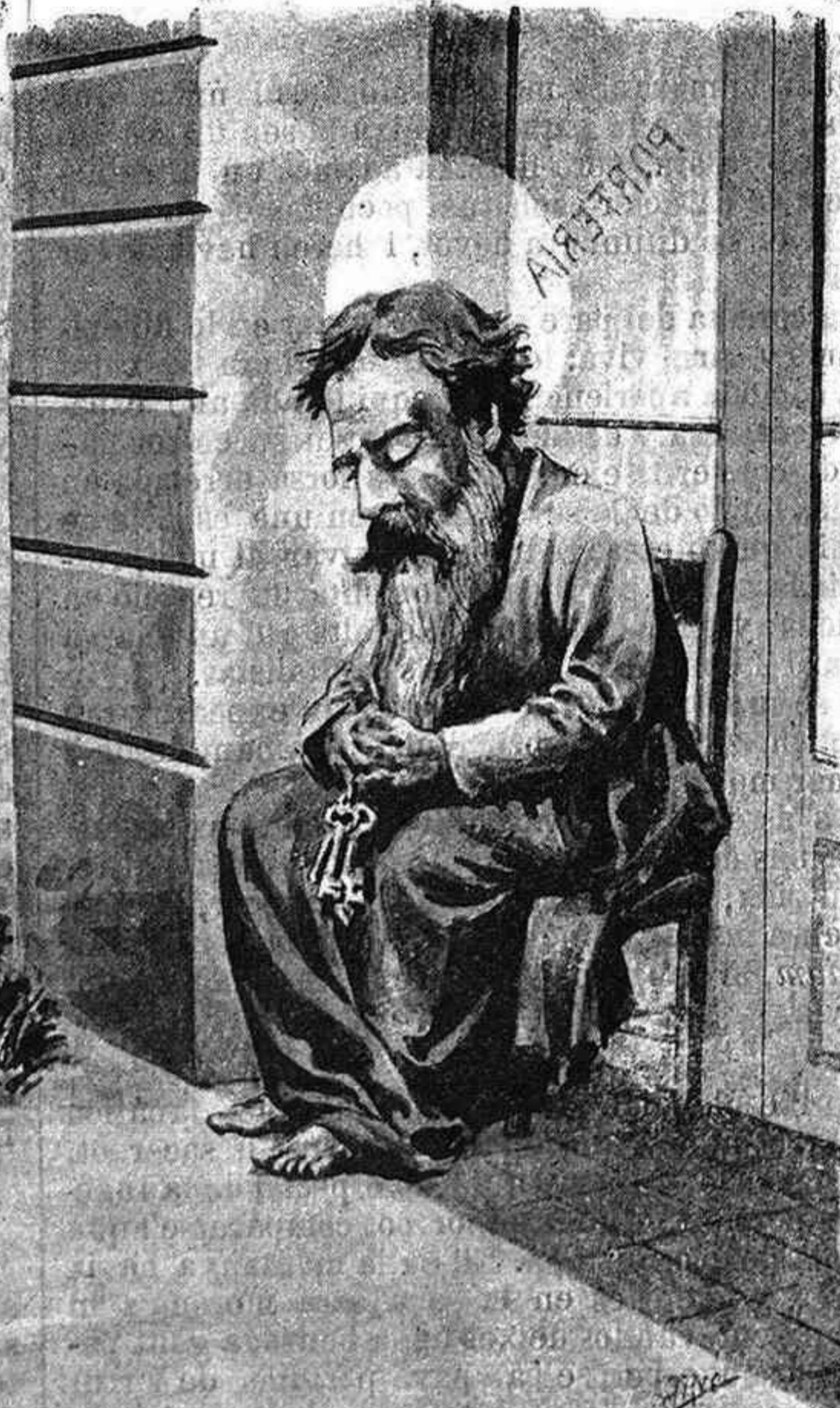
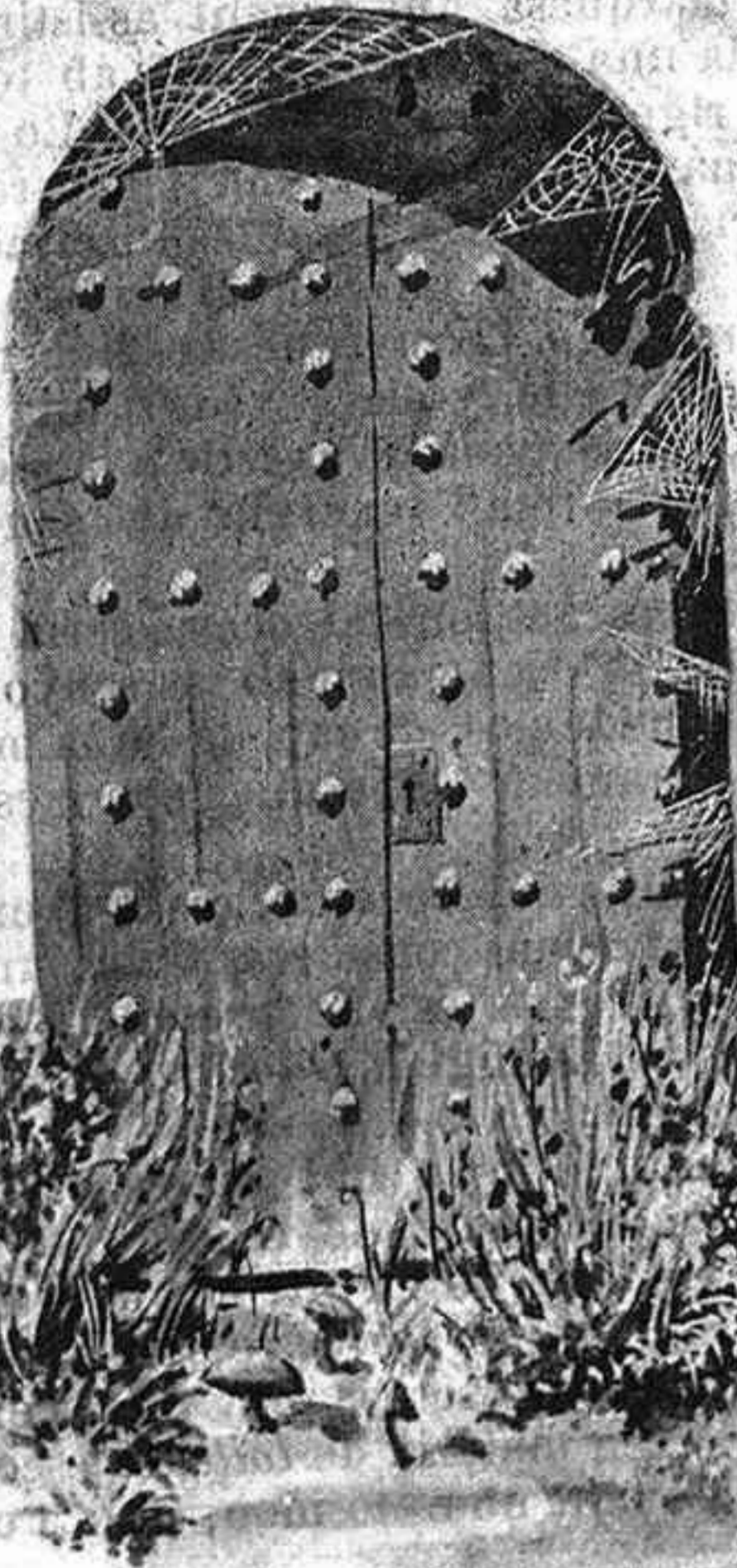
PERIÓDIC SATÍRIC
HUMORÍSTIC, IL·L·STRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrasats 20 céntims

NOTA DE LA SENMANA

PARADIS.

Sant Pere celebra 'ls dies
aburrit completament.
¡Fa ja tant temps que a la gloria
no hi entra ánima vivent,

que al portal s' hi fan trenyinas,
y' al peu herbas y bolets,
y a Sant Pere qu' era calvo
fins li han crescut los cabells!

QUADROS TRANSPARENTS

LOCURA Ó SANTIDAD

Era colossalment rich. Y ell sol l' havia guanyada aquella immensa fortuna. ¿Cóm ho havia fet? ¡Oh, si se sabia, si arribava á posarse en clar, serian molts los que 's valdrian dels mateixos medis qu' ell havia empleat per acumularla! ¡Y ay, llavors, de la pau del mon! Mes lo vil y copdiciat metall té 'ls seus secrets, y 'ls secrets del or solen ser impenetrables. Quan la vista humana intenta esbrinar las causas recónditas de un gran cúmulo de riqueza, no té prou forsa pera resistir la brillantor, y á despit de la voluntat, instintivament s' acluca enlluhernada.

¡Poder colossal del or! Los blasons de noblesa, que avants se conquistavan ab sanch y valentía, avuy se guanyan ab lo diner. Per xó, ell era marquès. Y no son sols aquestas vanas pompas de la vida terrena las que ab l' or se obtenen, sino ademés las promesas de una eterna benaventurança. Per xó ell, á mes de marquès, era un fill predilecte de la Iglesia.

Practicava la devoció, estimulava totas las obras piadosas, vivia rodejat de eclesiástichs, y 'ls seus barcos, dedicats al tráfeh mercantil y á l' explotació de espléndits monopolis, passejavan per tots los mars la creu redemptora, batejats quan no ab lo nom de un Sant ab lo nom de un Pontífice de la Iglesia.

Quan lo marquès morí (la Mort es l' única que no 's rendeix á la riqueza) deixá al seu fill sos immensos tresors, pero li deixá ademés un' altra herencia de carácter espiritual poch menos que inalienable. Lo difunt era devot, l' hereu havia de ser fanátich.

La corassa del pare s' havia tornat en lo fill epidermis y carn viva: lo qu' en aquell era tal volta una cómoda apariencia ben equilibrada ab l' esperit d' empresa y de negoci, en lo seu successor havia de convertirse en impulsiva forsa arrelada en lo mes fondo de la seva anima, en una especie de manía quixotesca, reduhida á salvar al mon, restablir la moral perduda, y fomentar la reacció en las ideas y en las costums. No falta qui un dia va donarli 'l nom de Felip II dels capitalistas.

Y se suposa que 'l Jesuitisme, tan expedit y tan prácticich sempre, va obrir l' ull, exclamant desde 'l primer moment:—Bona peresa!

Y s' assegura que va posar en joch totas las fascinacions de la seva mónita, perque un dia ó altre, ja en vida, ja en mort del opulent prócer, la seva immensa fortuna anés á caure *ad majorem Dei gloriam*, al pou sens fondo de la insaciable companyia.

En l' espléndida morada del marquès fanátich vejetava ja en vida del pare un humil sacerdot, adornat de totas las virtuts y en especial de la ingénua sinceritat. Ab res millor pot compararse'l que ab una flor bosquetana. Ell en la montanya havia nascut, y mentres en la seva cara morena s' hi transparentavan los deixos de la honrada gent pagesa, lo seu esperit escampava perfums de virtut y flayres potents de poesia. Honra de las lletres de la terra, que havia enaltit ab las sevas inspiracions, no buscava la vanagloria, ni l' aplauso, ni la celebritat. Tenia inspirats cants per la mateixa rahó que la flor del bosch posseheix grats olors. Era humil com ho es també la flor bosquetana.

Las sevas virtuts ingénitas no havian de sufrir los embats de las riquezas, perque ell no conegué may l' ambició ni la cobdicia.

Un dia li oferiren una canonjia y la rebutjá considerantse indigne de disfrutarla.

¿Y qué feya aquella flor montanyesa en l' espléndit palau del aristócrata?

Aquest l' hi conservava 'l cárrech de almoynier que son pare li havia conferit, y per remediar necessitats li entregava una mínima part de las sevas rendas. Ningú millor que aquell ángel podia distribuirlas.

Y no obstant, lo poeta un dia siguié exhonerat de son cárrech y despedit de la morada del marquès.

¿Quare causa?

Molt doná qu' enrahonar aquest inesperat sucés; pero de moment quedá embolcallat ab la mes absoluta reserva.

Se deya, no obstant, que un dia 'l sacerdot, qual zel cristiá s' avivava ab l' espectacle de tantas miserias, com en rahó del seu cárrech havia de veure constantment, pretenia que 'l marquès, ja que era tan cristiá, cumplís al peu de la lletra las prescripcions evangélicas, reservantse bonament sols lo que per viure li sigués necessari, y repartint tot lo restant als pobres.

Aquest es, després de tot, lo camí del cel. ¿Per qué si 'l marquès era tan cristiá com deya no havia de acceptar la ley de Cristo, en sa mes recta interpretació, es á dir, completament despullada de casuismes jesuítichs?

Se contava també que 'l sacerdot un vespre 's crusá ab la marquesa, qui divent assistir á una recepció vestia una espléndida *toilette* ab tot l' escot qu' es de rigor en semblants festas. Lo sacerdot se persigná com si vejés una mala treta del dimoni. Y dirigi á la dama paraulas inspiradas en la ley divina dignas de un Sant Bassilio ó de un Sant Joan Crisóstomo. La marquesa es sincerament devota y 's conogué, y plorá y sufri una crisis nerviosa. Resolta estava á no assistir á la recepció, y siguié necesaria tota l' energia del seu marit pera decidirla.

Ignoro si 'l sacerdot, en tal ocasió seria tatxat de impertinent, de poch galan ab las senyoras, de excessivament meticulós, de capellá de la mànega estreta. Verdaderament los jesuitas son mes amables... tenen mes mon.

Coneguts aquests antecedents, resté d' extrany que tanta rigidés siguié considerada com un principi de locura. ¿Ahont s' es vist pretendre l' exacte compliment del Evangeli? *O locura ó santidad*, com diu Echegaray.

Pero si no teniu la forsa ni l' abnegació necessarias ¿á qué vé blasonar de religiositat y fer á totas horas tals alardes de virtut? L' humil é ingénuo sacerdot trobantse en lo vostre cas, ho donaria tot als pobres, y no transigiria may ab las exigencias mundanals, en materia de *toilettes* escotadas. La patria del creyent no es lo mon, sino 'l cel.

¿Qué succehí després de aquests epissodis?

S' alegaren, segons sembla, novas rahons, en abono de la xifadura del humil sacerdot. No 's posá may en dupte la seva integritat, á cubert de totas las sospitas; pero 's digué que las limosnas del marquès, anavan á parar no á mans de pobres necessitats, sino de indignes explotadors, que abusavan de la seva bona fé.

Se citavan exemples mes ó menos certs; se li atribubian obsesions mes ó menos fundadas. Un ventall invisible avivava 'l flam de la calumnia.

SUELTA DELS PACARUS DEL AJUNTAMENT

—¡Ala! Ja heu menjat bastant temps vosaltres.

¡Fóra, que dilluns n' han de vení uns altres!

Y mentres l' atribulat sacerdot, veyentse primer desterrat y amenassat després de persecució, se confiava á Deu y á la verge, en místicas efusions, els oïdos mes fins percibian los accents de una misteriosa veu qu' exclamava:

—*Ad majorem Dei gloriam.... Ad majorem Dei gloriam....*

P. DEL O.

SALOMÓN

(De Heine)

Res se sent: tot está en calma.
Cimbals, clarins y trombons
restan muts: los àngels vetllan
junt al lit de Salomón;
sis mil àngels á la esquerra,
sis mil al altre cantó....

Tots al gran rey protegeixen
contra 'ls incessants terrors
que somnis extranyes engendran
cada nit á son entorn....

De la nit la negra fosca
se desvaneix, tot de cop.
De nou la claror del dia
il·lumina á Salomón,
mentres sos llabris murmuran:
—Méu, ben méu es tot lo mon:
¿sents, Sulamith, ma estimada?
Tinch l' imperi del mon tot;
tot es meu, de tot soch l' amo;
ré 'm falta, semi-Deu, soch....
Mes ¡ay! si tú no m' estimas,
jo 'm moro, jo.... ¡¡Salomón!!

J. BARBANY.

LA CORONA DE SEMPREVIVAS (1)

Lo fet que vaig á contar, es rigurosament históric. Jo no hi guanyo ni hi perdo res, ni hi porto cap pretensió. Tracto únicament de deixar apuntada en alguna part, una nota de psicologia menuda, molt menuda, pero no sense interès pera qui sápigas capirla.

Comensém.

En Francisco Solé (a) *Lu Pubill*, s' estava morint á V*** en son piset de menestral acomodat.

Totas las nits, al retirarse 'ls metjes de consulta, deyan lo mateix al compacte grupo de la parentela que 'ls empenyia fins á la porta:

—«No creyém que arribi á demá.» «Ja farà prou si passa aquesta nit».... Y altrás frasses semblants.

La dona, dugas germanas, una cunyada, tres cosins y dos oncles, ¡bé l' havian sentit lo fatídich pronóstich! Pero 'ls parents foráns ¡pobra gent! res ne sabian. Per aixó la futura viuda encarregá al noy gran que 'ls hi escribís la tristíssima nova, invitantlos á despedirse del malalt, ab termes tan desesperats que compreguessen, que, en cas de venir, sols serian á temps pera enterrarlo.

Aixís ho va entendre, en efecte, una cosina del Francisco, que li deyan la Rita, dona molt xafardera, molt vanitosa, y molt amiga de eumplir ab tot lo ceremonial en semblants cassos.

La Rita vivia en un poblet de montanya, y pera arribar á V*** devia passar per la capital de la provincia.

Y fou lo cas, que, al anar cap á la estació, vegé en una botiga de caixas de mort y objectes fúnebres, una superba corona que la deixá embadalida. Era grossa, grossa; pot ser feya tres pams de diámetro. Era un tortell macís de sem-

previvas ab algunas violetas de roba, y un llas colossal d' amplísimas cintas de *moaré* negre.

La Rita no resistí al desitj de compar una corona tan hermosa y lluhir la seva presentalla en l' enterro del Francisco.

—Bah! bah!.... quan arribaré, ja será mort.... de segü.... ¡Compremla!

Y 's va fer enganxar á las cintas unas lletras dauradas que deyan: RECUERDO ETERNO. A MI PRIMO FRANCISCO SOLÉ. RITA GUASCH. Després, lo bagulayre ficá la corona en una capsas de cartró molt gran y mes fúnebre que la corona mateixa. Tota la tapa estava cuberta de creus, panteons y sauces llorones en litografia, y á las cantoneras s' hi llegian anuncis per aquest istil: «Se visten difuntos á precios módicos». «Se gestiona todo lo referente á un entierro, con prontitud.» etc., etc.

Carregada ab lo farsellet de la roba que portava en un bras, y aquella capsas en l' altre, la Rita 's dirigi á la estació. Anava mes contenta que avans, y sentint un cert desitj que no gosava á confessarse, mitj espalmada: lo desitj de trobar mort al Francisco, pera poguer lluhir aquell «reuerdo eterno.»

Un vehí del poble, que anava en lo mateix vagó, li doná del malalt algunas noticias.

—¡Rita!.... ¿vosté per aquí?

—¡Ay, si senyó! Vaig á despedirme de *Lu Pubill*.... que ja 'l deuré trobá mort—digué tota frisoza, y ab intenció.

—No ho sé, pero 'm sembla que no. Lo que es avuy al dematí, quan he sortit de casa, no ho era pas.

—¿Qué diu ara?—exclamá la Rita contrariada y sense adonarsen.

Y doná una expressiva ullada al capsot de la corona.

L' altre feu lo mateix, veyent ben bé tot seguit de lo que 's tractava, preguntá ab mal dissimulada rialleta:

—Y qué porta.... qué porta aquí?.... si 's pot saber.

La Rita no 'n va fer cap misteri, ni s' adoná un moment de sa extranya y ridícula indelicadesa. La vanitat podía mes que tot.

—¡Ah, miri! una corona molt hermosa pe 'l enterro del Francisco. ¡Si volla destaparém! ¡Veurá quina cosa de mes *luju!*

—No, no call!.... Si que es anticiparse una mica, la vritat!

Pero la Rita ni 'l va entendre. Deslligá la capsas y ensenyá la corona tot dihent:

—¿Vritat que farà bó, penjada al cotxo dels morts, arrosegant las cintas pels carrés de la vila?.... ¡Dé segü que será 'l primer enterro que haurán vist ab una corona aixís! ¡Pobret!.... Tot per ell, *lu* meu fill!

Al arribar á V***, la Rita prengué un cotxe en la estació, y tot pujant, carregada sempre ab lo farsell y la capsotas, preguntá al noy que li obrí la portella:

—*Xiquet*.... ¿qué sabs que fa *lu* de ca 'l Pubill?

—Si, senyora. Aquest dematí han dit á la plassa que anava per bé y que havia passat la nit bastant assossegadeta.

—¿Vols dir?.... Tira, tira: pórtam tot seguit á casa seva.

Per la escala, estreta y fosca, mentres lo xicot li pujava 'l farsell, la Rita casi no podía passar, ensopegant per tot, ab aquella balumba de la corona. Avans de trucar, ja l' havian sentida y l' esperava á la porta tota la parentela.

—¡Ay, Rita!.... ¡ay, Riteta!.... encare hi arribas á temps.... ¡Alabat siga Deu!

¡Petons, abressadas y alguna llágrima!.... Pero la Rita, embarassada ab la capsas, ab prou feynas feya mes que repetir sempre frisoza:

—Bé; y ¿cóm está?.... ¿cóm está?

—¡Ay filla meva!.... ha fet de tot. Pero avuy, gracias á Deu, sembla que 'l metje l' ha trobat milló!.... ¡poca cosa per aixó, sabs!.... pero alló que diuen.... mentres hi ha vida, hi ha esperansa.... ¡Ay!.... jo ja 'm creya que se 'ns moria ahir.

—¡Oh jo també, filla, jo també!.... no 'm pensava pas serhi á temps!

—*Bueno*, donchs; ara diuen que si segueix com la nit passada, no desesperan de salvarlo.... ¡Ay, Senyor!.... ¡quins trastorns!.... ¿qué no ho veus?.... Entra, entra. *Xiquet*, fica 'l farsell sobre aqueixa cadira. Y tú ¿qué portas aquí? ¿hont vas tan carregada?

La Rita, ab l' aplom de sempre, ab la inconsciencia de sempre, respongué rodonament y tota cofoya:

—¡Ay, filla!.... portava aqueixa corona pel enterro del Francisco!.... Com l' estimo tant!.... No me 'n he sabut estar!.... Res, un recort!

Lo grupo de la parentela, ab extraordinaria unanimitat, no trová rés d' extrany, ni molt menos, en lo fet. ¡Aquella mostra de bon efecte, los vá ferir al mitj del cor! De re-

(1) Creyém que 'ls lectors de LA ESQUELLA llegiran ab gust lo present article humorístich tant per lo que val, com per ser un dels últims traballs en catalá que va trassar la ploma del plorat Ixart.

PÁGINAS ARTÍSTICAS

«UN MOSQUETERO»

Del insigne pintor catalá Antoni Fabrès

LO SUHOR DEL POBLE

—¿Fins per un trist porró de ví hem de pagar consums los pobres treballadors?
 —Noy, s' han de arreplegar quartos per poguer passar una rendeta á la familia del marqués d' Olérdola.

pent, tots, á coro, se llessaren de nou damunt de la Rita, y li deixaren la cara humida de petóns y llágrimas. Aixís la conduhiren al seu quarto, moguts com ella, de la curiositat y la vanitat: ¡volian veure immediatament la corona!

Formant rodona, devant de la capsa, muts de sorpresa, l' espléndit regalo sugerí tot seguit en aquells cervells, la mateixa imatge que obsesionava á la Rita: ¡la corona, penjant de la caixa del mort, fora del cotxe, arrossegant las amplas cintas pe'ls carrers de la vila, essent l' enveja y l' admiració de tot lo vehinat!.... Després, sols se sentí aqueixa exclamació unánime:

—¡Quín bó que.... faria!

Algú no vá ésser á temps á rectificar en aqueixa forma, y digué cándidament:

—¡Quín bó que.... farà!....

La Rita no cabía á la pell de satisfacció, veyent tan admirat lo seu regalo.

Pero estava de Deu que no arribés á lluhir lo que pensava. En tot aquell dia s' accentuá la millora del malalt. Encare que la Rita y fins la futura viuda ensenyavan la corona á les més íntimas coneixensas ab cert orgull, ja comensavan á sospitar que no havia de servir.

En efecte, dos, tres, quatre dies després, lo bó del Francisco estava fora de perill: ¡tant, que volgué que entressen á saludarlo 'ls parents que 's quedavan á la porta!

La Rita entrá, acompanyada de la dona.

—Ja ho veus, ja ho veus, Francisco,—li digué aquesta ab aquell tó manyagó y fingit, ab que 's parla á las criaturas y als malalts que reviscolan—ja ho veus! Fins la pobra Rita ha vingut... Miratela.... acóstat, tú....

A la vista del seu parent, tan demacrat y tornant á obrir á la vida 'ls ulls esmortuhits, la Rita sentí una verdadera connció que no li havian causat ni la idea de la mort, ni las simples paraulas desesperadas. Posantse á plorar de repent, agafá la má del Francisco, li besá, y digué ab plena sinceritat:

—¡Ay sí, ziquet... sí, fill meu.... Descalsa y de la altra part del mon, hauría vingut pera cuydarte!

—¡Gracias, gracias, ja ho crech.... ja t' ho estimo—con-

testá 'l malalt repapiejant, ab llengua emborbossada, com si no li capigués á la boca!

Y mentres estavan en aixó, la dona del Francisco, tocá ab lo colze 'l bras de la Rita, murmurantli á cau d' orella:

—¿Diguemli?

Lo que volia dir era que, per tan certa y tan provada y fonda podia tenir en Francisco la estimació de la Rita, com que fins li havia comprat una corona pera l' enterro.

Hi hagué un moment de vacilació. Pero l' aspecte del malalt era tan trist y grotesch á l' hora, que las dugas donas sentiren allavoras, per un sol instant, la inoportunitat de parlar del passat perill. Lo pobre Francisco feya plorar y riure, ab son gran extrenyacaps com una paperina, lo nás encare aflat, las galtas negrosas, cobertas d' una barba curta y clara sense afeytar de días, lo cap mirant al sostre, tot lo cos inmóvil y bonyagut sota la bánova, com un ninot farsit de roba. Casi 'ls hi feu feredat y rés digueren.

Pero aquell extrany desitj, vá anar furgant en lo enteniment. Y com la millora continués, y 'l malalt anés axeribintse per horas, la seva dona, l' endemá mateix, li vá dir ab fingida indiferencia, tot refentli 'l llit:

—¡Vaja.... que ja pots estar content.... Tothom t' ha vingut á veure.... tothom s' ha interessat per tú.... La pobra Rita sobre tot!.... tú no ho sabs lo que ha fet.... ¡vaja, t' ho vull dir.... ¡fins t' havia comprat una corona.... més maca!

—¡Una corona!—digué 'l malalt, sorprés y com volguent atrapar una idea que se li escapava—¡una corona!

Y després d' un moment de silenci, dugas llágrimas li corregueren cara avall! ¡No 's creya haver arribat tan mal!

Era la primera noticia. Pero, passat aquell instant d' enterniment que la seva dona no va notar, caygué com tots ells en la rara curiositat, en la vanitat inexplicable de tota aquella familia.

—¡Portéula!.... ¡La vull véure!

Era com un neguit de xicot, ab plors y paraulas emborbossadas d' aploplétich, reclamant impacient una joguina.

Y á la vista del fúebre objecte, lo Francisco seguí plorant, pero admirant á l' hora, plé de vanitat:

—¡Pobra Rita!.... Diguéuli que vingui, qu' entri desse-
guit, que li vull donar las gracias.... si, ¡gracias gracias!....
—continuava, repapiejant.

Y afegí, com fent una rebequeria de convalescent, encare
irritable y nerviós:

—¡Y vull que me la regali aquesta corona tan hermosa!

Aixó últim no entrava en los cálculs de la Rita, que ja
estava pensant, feya horas, si á la botiga li tornarian á
pendre l' inútil y flamant «recuerdo eterno.» Pero no hi ha-
gué remey: tingué que cedir. Després de tot, com ja s' ha-
via aconsortat de regalarla al mort, la regalaría al viu.

L' endemà, la corona penjava d' una de las parets del
quarto del malalt: Aquest se la mirava embadalit, sentat
en una cadira de brassos, ab l' estrenya-caps de paperina,
demacrat, brut, embolicat en mantas. La imatge de sempre
se li pintava al cervell. Veya la corona penjant de la seva
propia caixa de mort, arrossegant las cintas pe'ls carrers
de la vila, essent la enveja y la admiració dels vehíns, dels
companys y amichs que seguían al cotxel!....

Y de sopte, mormolá sens adonarsen.

—¡Quin bó que hauria fet!.... ¡Quina llástima!

J. YXART.

Febrer, 1895.

—¿De qué m' heu servit proesas?
¿Gloria de qué m' has servit?
¿Qué val que Cessar me diguin
y 'l mon s' espanti de mí?
¿Qué val tanta sanch vessada,
tants horrors y tants fatichs,
si avuy impotent me trobo
per lluytar contra un mosquit?
Poderosos de la terra
que 'ls drets del poble escarniu,
y plens d' orgull y superbia
menysprehéu als sers petits:
si per causas algun día
aquestas ratllas llegiu,
guardéulas bé en la memoria
pel que puga succehir.

JASCINTO SALA Y MARIGÓ.

||o||

UN EMPERADOR PICAT

En una tétrica celda,
de Yust, rónech monastir,
sentat en una poltrona
tenint als peus un coixí,
enfrent un Cristo de fusta
y uns rosaris entre 'ls dits,
fa petar un bacayna
l' emperador Carles quint.
No desvetllan lo seu somni
lo recort de passats crims,
ni la sombra de Padilla,
ni los udols del seu fill,
del seu fill, Felip segon,
que invocant á Jesucrist
ne fá altars de las fogueras
y dels sacerdots butxins.
Per un gótic finestral
quedeixa veure 'lsjardins,
com don Pedro por su calle
entrá un bullanguer mos-
[quit;

tant bon puut com veu al
[Cessar
del perill fent cas omís
s' hi atansa tot desseguida
avisantlo ab son zim-zim.
Mes com qu' es sort de con-

[ciencia
també es sort á tot avís,
al anunci del insecte
contesta abronch lo capdill
De sobte, sens miraments,
son fibló ple de veri
en lo nas del héroe clava
de sanch humana ab desitj
Lo vencedor de Pavia
obra 'ls ulls tot desseguit
se posa má á la tarota
y llensa de rabia un crit;
vol agafar al sacrilech
que escarnint lo dret diví
á una persona inviolable
de tal manera ha ferit.
Pero l' insecte té alas
alas per poder fugir,
y Carles.... dolor reumátich
que 'l té postrat y rendit.
Veyent son esfors inútil
singlotant exclama aixís:

LA CUBANA

Cuba s' ha de conservar,
sino per lo que 's diria

per no perdre aquests productos,
que de tant en tant envía.

LA ESTATUA

Lo qu' es aquesta, ja feya temps que me la temia.

—¿Es possible— 'm deya á mi mateix devegadas —es possible que encare á ningú se li haja ocregut l' idea d' aixecar una estatua á don Francisco, 'l de las patillas?

Lo moment temut ha arribat. Un admirador séu ha posat lo pensament en circulació, y desde ara pot darse com cosa segura: lo senyor Riús y Taullet tindrà estatua. Està ja fora de dupte que aquí lo únich que prospera son las ideas absurdas.

Probablement las personas serias dirán que no es hora encare de pronunciar lo fallo definitiu respecte als mérits d' un home que va morir-se com qui díu fa quatre días; qu' es precis deixar á la posteritat la resolució del problema de la glorificació del célebre alcalde; que si per Colon descubridor d' América vam esperar quatre cents anys, bé podem esperar-ne dugas ó tres dotzenas tractantse d' un senyor que en resum no va descubrir res....

Pues per aixó mateix: perque l' idea es prematura; perque en rigor no porta pressa y perque aixó es adelantarse al fallo de la historia, per aixó 'l pensament de la estatua á don Francisco es de creure que anirà endavant y 's realitzarà costi lo que costi.

Aquí som aixís: ens olvidém de las cosas de necessitat apremiant, pera ocuparnos preferentment en las supérfluas. Potser no menjém, tal vegada no portém camisa; pero 'ns pentiném á l' última moda y gastém botas de xarol.

Y no vajan á figurarse que 'l projecte de la estatua del marqués d' Olérdola haja surtit net y pelat; com qui díu: *¡Aquí va aixó!* No senyors; lo plan del iniciador es poch menos que una obra complerta. No més hi falta 'l boceto de la estatua... y 'ls diners per construhirla.

Mirin si pot demanarse res més oportú y ben filosofat.

¿No 's tracta de donar una solució definitiva al assumpto de la plassa de Catalunya? ¿No 's desitja acabar d' una vegada ab aquest cúmulo de duptes y dilacions, que casi pot dirse que 's perden en la nit dels temps ó en lo laberinto de las notarias?

Donchs aquí está l' arreglo, la fórmula salvadora que vé á armonisarho tot: se deixa la plassa tal com está, s' arrasa 'l surtidor y en lo lloch que aquest ocupa s' hi alsa la estatua del solemnissim alcalde de Barcelona.

¿Quina llástima qu' en Pirozzini no sigui escultor! ¿A qui millor que á ell podria encarregar-se la confecció de la obra? Ell que sab lo que don Francisco valia; ell que l' havia apamat en tots sentits; ell que l' havia vist menjar y perorar tantas vegadas, ens podria engiponar una figura tan exacta, tan justa, tan natural, que 'ls que la vejessin no tinguessin altre remey qu' exclamar:

—¡Es ell mateix! ¡Clavat! Sembla talment qu' está colocant una primera pedra....

No hi ha dupte: negarho, seria tancar los ulls á la evidéncia. Don Francisco era un home *estatuable*, potser lo més estatuable que la Providéncia ens ha deparat.

Passin revista á las figuras de pedra ó de metall que tenim per aquí, y diguinme si n' hi ha cap que pugua comparárseli.

¿En Prim? Si no fós lo caball, que li dona una mica de respectabilitat, seria una insignificancia. ¿En Lopez? Un ninot de bronzo, faltat d' expressió. ¿En Güell? Una cara absolutament pelada.

FLORS Y DONAS.—(Dibuix de T. SALA.)

Pels plahers de l' ánima,
pel esplay dels cors,
res com flors y donas,
com donas y flors.

¿En Clavé? ¿Lo mateix Colon? Pipiolis escanyolits, sense magestat ni sombra de grandesa.

En cambi, don Francisco, ab aquell esplendor de patillas, la banda, las creus y, sobre tot, la corona de marqués... ¿pot donarse una figura més monumental, més decorativa, més propia pera ser retratada de bulto en pedra, metall ó qualsevol altra sustancia dura?

Nada; si 'l meu vot serveix per alguna cosa, desde ara 'l dono en pro de l' idea.

Lo sanejament de Barcelona no porta pressa; la construcció d' escoles pera l' infancia, deixém-la per un altre dia; l' acabament del matedero no interessa á ningú: olvidém'ho tot, arreconém'ho tot y posémnos desseguida á treballar en lo monument de don Francisco.

Pero, sobre tot, que no 's varihí lo lloch escullit pera l' emplacament de la estatua.

¿Al mitj mateix de la plassa de Catalunya! Allí ray que ja hi ha forsa embrassos: que n' hi haja un més ¿qué 'ns pot importar?

A. MARCH.

HUMORADAS

Entre crits y blasfemias un orat
de sa gabia 'ls barrots forseja ab ira,
y un cura castellá que l' ha escoltat,

compadescent li diu: «Hermano, orad»
y 'l foll quan sent «orat» molt més delira.

Está en Pau descaudalat
y avans vivia de renda,
sent l' home qu' ha criticat
més als ministres d' Hisenda.

Si topas may ab cap Pau
que vulgui arreglar la Espanya....
¡vés si la casa li cau
que no fora cosa estranya!

Suspenen pagos tants corresponsals
que arriban á alarmá als industrials.
Suspén pagos tothom, quan jo voldria
que suspenguessin cobros algún día.

Que 's moren sols els bons á tothom díus,
pro al dirho ¡já 't recordas que tu, vius?

L' estanquera á qui compro tagarninas
l' altre día va dirme:—Marcelino,
jo t' endosso tabaco filipino
pro no admeto monedas filipinas.

—Desenganys y experiencias m' han tornat

escéptich, pessimista y desconfiat
 hasta 'l punt qu' en res crech, tot ho veig bru
 y no mes tinch confiansa en mí y en tú.
 —Jo encare 't trobo ilús. May m' hi fiat
 ni de tú, ni de mí, ni de ningú.

—Si busquéu inspiració,
 invoquéume que jo inspiro
 (ayre en la respiració.)
 —Jo no t' invoco, Ramíro,
 que m' inspiras.... compassió.

M. BADIA.

LIRICH

Lo drama de 'n Feliu y Codina *Miel de la Alcarria* es una
 nova proba de las altas condicions que avaloran al séu au-

L' ULTIM ESTRENO

Eldorado

Va neixe per carambola,
 ha mort prematurament

y aquí dona fi la historia....
 R. I. P. ¡Amén!

tor lo mateix pera desarrollar un argument, que per tras-
 sar lo diálech. En *Miel de la Alcarria* tot es art, aquell
 art exquisit de *savoir faire* de que parlan los francesos.

El drama *Dolores* en Feliu y Codina vá trobarlo: pero *Miel
 de la Alcarria* se l' ha hagut de fer. Aixó vol dir que men-
 tres las notas culminants del primer son l' expontaneitat,
 la lógica y la forsa sugestiva, lo según descansa tot ell en
 lo convencionalisme y revela un gran esfors de imaginació.
 Per aixó no convens.

Ni 'ls epissodis que li donan origen s' explican satisfacto-
 riament, ni 's comprén l' existencia de un secret que du-
 rant tants anys fá passar per culpable á una dona ignos-
 cent, ni té res de natural aquell sacrifici de Angelina de un
 marcat sabor romántich. Lo fet mateix d' entrar en lo con-
 vent, enterrant ab ella 'l secret qual divulgació tornaria l'
 honra á la séva mare, resulta ser un sacrifici estéril, tota
 vegada que fentse monja y callant no logrará desarmar als
 murmuradors, qu' es lo únich que 's proposava. Ella tenia
 una fé cega en la puresa de la que li havia donat lo ser ¿de
 qué ha de servirli convertir aqueixa fé en convicció mate-
 rial, si de la tal convicció no pot ferne us, enterrantse en
 vida?

La forma de l' obra es exquisida. Traduheix costúms tí-
 picas de l' Alcarria en escenas exhuberants de color y es-
 tán tots los diálechs escrits en una prosa correcta, esmera-
 da, castissa, revelació de un escriptor de rassa.

En l' execució sobresurten la Sra. Alverá per la expon-
 taneitat ab que interpreta 'l seu paper de xismosa; la
 Srta. Cobeñas pels seus arranchs, en algunas ocasions su-
 periors á las sevas forsas; lo Sr. Mario que fa un vell mes-
 cla agradable de sentiment y de gaubansa; lo Sr. García
 Ortega, que caracteriza á la perfecció 'l difícil paper de
 Lorenzo. Los demás contribuheixen al bon conjunt de la
 representació.

Per aquesta nit está anunciada la representació de *Los
 condenados* de Perez Galdós. Al igual que *Teresa* de Clarín
 á Madrid lo drama no va ser entés. Veurém si á Barcelona
 alcanza millor fortuna.

TIVOLI

Continuan los ensaigs de la nova producció del mestre
 Chapí titulada *Los Mostenses*, que ha de ser estrenada un
 de aquests dias.

En l' últim concert d' Euterpe se va cantar *La Marselle-
 sa*, encarregantse del solo l' aplaudit artista Sr. Perelló.
 Lo públich va rebre ab entussiasme la interpretació de
 aquesta pessa, en la qual el geni de 'n Clavé apareix ínti-
 mament compenetrat ab l' inspiració de Rouget de l'Isle.

NOVEDATS

Encare no s' ha tornat á representar lo drama *Teresa* á
 pesar del éxit que va obtenir.

Corren sobre 'l particular certas versions que 'ns resistim
 á creure; pero de totas maneras lo incomprendible es que
 la empresa renuncihi als resultats que podria donarli una
 obra tan discutida y que ha cridat tan poderosament l'
 atenció del públich de Barcelona.

La companyia ha representat entre altras produccions
La de San Quintín, *La Dolores* y *Sic vos non vobis* recullint
 merescuts aplausos.

Del nou drama *Muley Omar* estrenat anit, ne parlarém
 la senmana próxima.

CATALUNYA

El mundo que nace ha tingut molt poca vida. Mes que 'l
 naixement de un mon ha scmlat l' abort de un drama. L'
 obra té cert carácter melodramátich, y 'l séu desarrollo
 peca de antiquat. Y no obstant, té pretensions modernistas
 ab l' exposició de las tendencias socialistas, contrastadas
 per las doctrinas cristianas. Pero la lluyta de aquestas as-
 piracions arranca mes de las paraulas que de l' acció. Mes
 que un drama propiament dit es una cansada controversia.

L' obra deguda á un autor fins ara desconegut, lo senyor
 Fola é Iturbide provocá aplausos y protestas.

Es una patent de inexperiencia escénica y de regulars ta-
 cultats en lo maneig de la versificació.

Com en las esquelas de defunció dels párvuls, podém sa-
 ludar l' obra ab la frase de costum:

El mundo que nace... ha subido al cielo.

LA DAMA, 'L GALÁN Y 'L NEN O DISTRACCIONS D' ENAMORAT

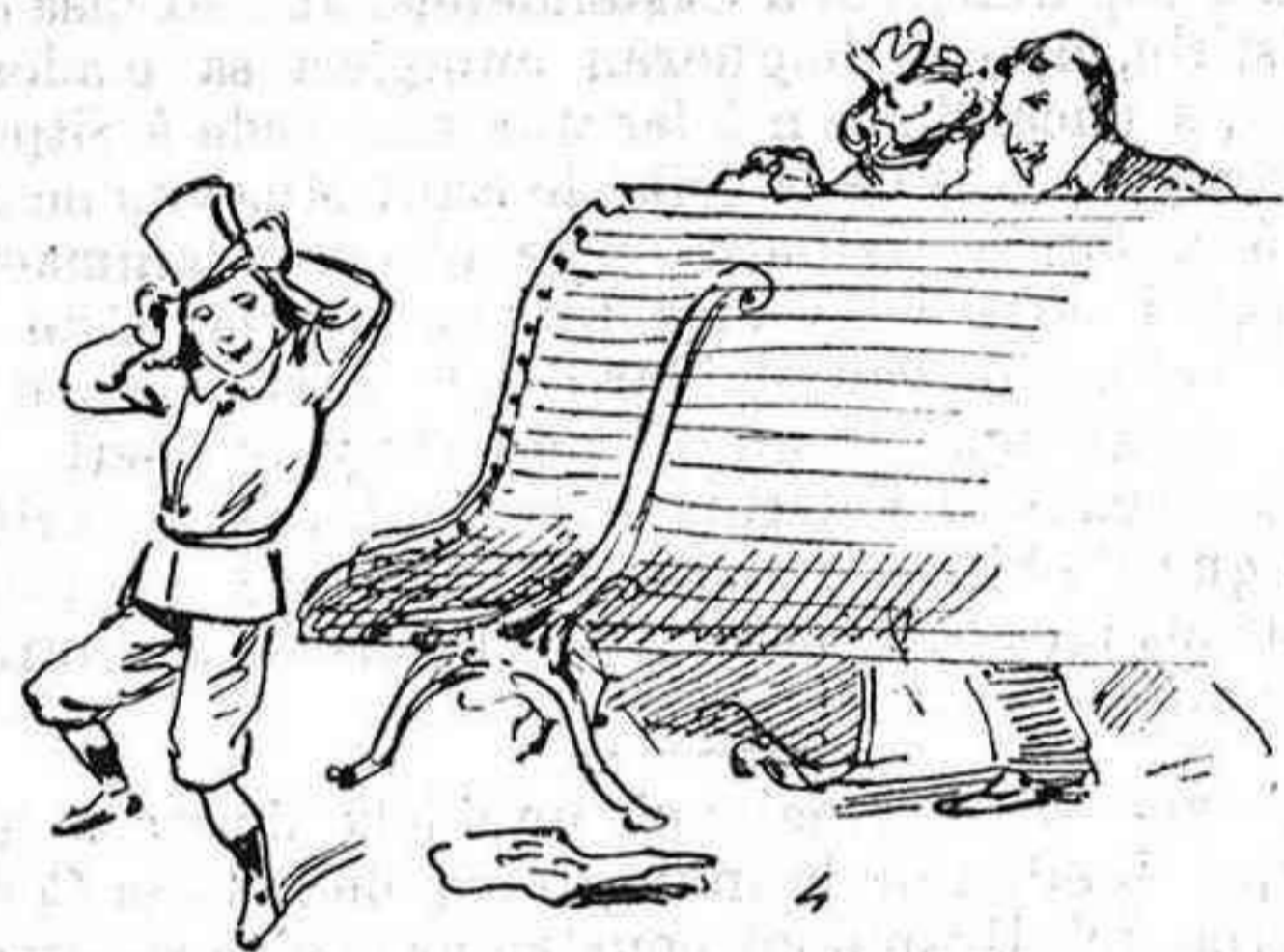
(per Lluís LABARTA).

—¡Ditxosos ulls que la veuen!....

—¡Qu' es bonich aquest barret!

La conferencia s' anima....

—¡Quedem aixis!—¡Pássiho bé! ...

JARDI ESPANYOL

Van preponderant en aquest teatro las sarsueletas catalanas. *Lo somni de la ignocencia* continúa figurant en lo cartell, haventse estrenat ademés ab lo titul de *L' isla tranquila* una producció en dos actes molt entretinguda, que ha sigut presentada ab cert aparato.

Un' obra castellana titulada *Caza mayor* ha alcanzat també un éxit molt satisfactori.

GRAN-VIA

En todas partes cuecen habas es una sarsueleta algún tant pretenciosa, de la qual agrada més la música que la lletra.

Obra de dos principiants, lo públich li ha dispensat una acullida benévola.

Amenisa las funcions de aquest teatro 'l terceto cómich *Los tres bemoles*, que tanta gracia desplagan en sos originals traballs.

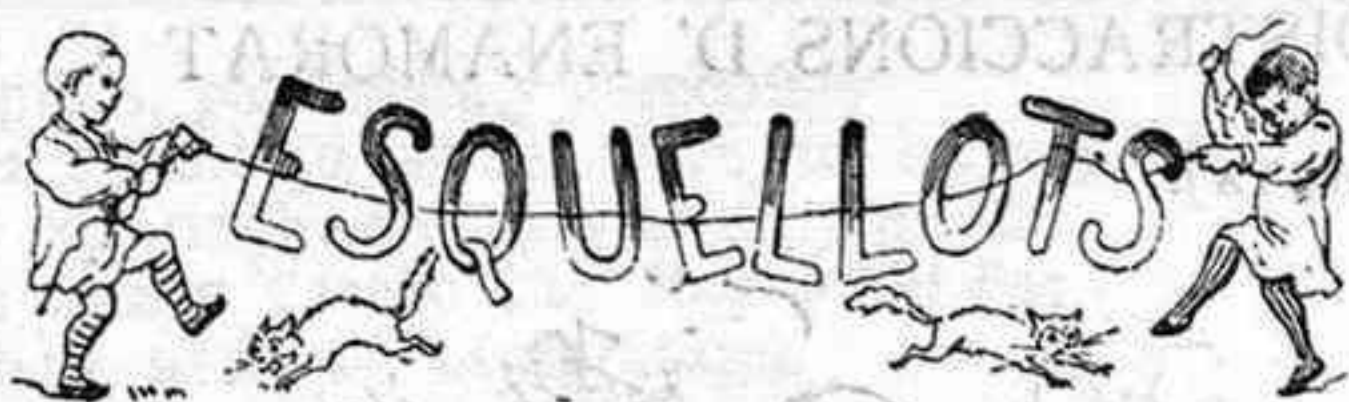
CIRCO EQUESTRE

Nous debuts de clowns y escéñtrichs, y com á nota culminant de la senmana, la funció humorística á benefici del popular Tonitoff, que havent agradat molt al públich ha tingut de repetir-se.

N. N. N.

Y 'l galán, plé d' entussiasme, s' emporta 'l barret del nen.

Lo Sr. Miquel y Badia, ocupantse de *Teresa*, no té, á lo que sembla altre propòsit qu' estemor-dir als burgesos, pacífichs lectors del *Diari de Barcelona*.

Al efecte fá un enfilall de frases violentas pronunciadas pel marit de la protagonista, qu' es un socialista furibundo, y ab aixó sols creu conseguit l' efecte que 's proposava.

Pero ¿cóm es que al costat de ditas frases no hi coloca las cristianas que profereix *Teresa*? ¿Ha tingut por de invalidar lo séu argument *ad terrorem*? Donchs, si es aixís, consti qu' ell mateix dona la rahó á Clarín, per quant lo llenguatge rabiós del miner serveix sols de contrast á las expressions nobles y resignadas de la séva esposa.

Valentse del sistema de no dirho tot usat pel crítich del *Diari*, pot demostrarse lo que convinga per exagerat que sembli... fins pot sostenirse que Jesucrist se troba al infern.

Aixís á lo menos ho consigna 'l *Credo*: «devallá als inferns...»

Cert que á continuació diu que ressucitá al tercer dia entre los morts y que se 'n pujá al cel; pero de aixó prescindimne y resultarà tan cert que Jesucrist es al infern, com que *Teresa* de Clarín es un drama subversiu y socialista.

Lo gerent del ferrocarril de Berga porta publicats sis ó set articles al *Diluvi* en defensa del tran-via del inglés ab totas las sévas eléctricas conseqüencias.

Aquest zel intempestiu clarament revela y diu que 'l xampany de la excursió no vá ser de 'n Codorniu, sino del pur del milló.

Pero 'ns sembla que Mister Morris, lo qu' es aquesta vegada ha agafat mal el desvío.

Perque basta que 'l *Diluvi* defensi una causa ab un interés tan resolt y desembossat, perque 'ls demás periódichs fassin uns ulls com unas taronjas, y avants de decidirse á ferli costat s' hi mirin una miqueta.

Y no fora cosa extranya q' e ja de primer antuvi sols per causa del *Diluvi*. perdés aquesta campanya.

* CUPÓ-REGALO *

Als lectors de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

UN ADULTERIO EN JUICIO ORAL

(MEDITACIONES)

Text de A. Llanas 24 dibuixos de Apeles Mestres

Interessantíssima obreta que val dos rals y que 'ls lectors de LA ESQUELLA podran obtenir per un, presentant aquest cupó en la *Llibreria Espanyola*, *Rambla del Mitj*, 20.

● Cadauca 'l dia 30 d' aquest mes ●

NOTA.—No es necessari tallar lo cupó. Bastará presentar l' exemplar pera la estampació del sello de la casa.

En una de sas últimas sessions l' Ajuntament vá perdre per unanimitat l' acort de concedir una pensió anual de 6,000 pessetas á la Sra. Viuda de D. Francisco de Paula Rius y Taulet.

Ab aquest acort coincidi l' aparició del anunci que surt cada semestre respecte al pago del cupó de la deuda municipal, y de aquest anunci 's desprèn que circulan láminas dels següents colors:

Las obligaciones amortizadas sense distinció de sorteigs ni empréstitos son *blancas*: las del empréstit del Parch, emés per D. Francisco, son *grogas*; las del any 87, per D. Francisco tiradas á la plassa, son *blavas*; las del any 88 creadas ab motiu de la Exposició Universal, son *verdás*; las del any 89, *vermelas*; las del any 91, *grisas*; las del 92, de color de taronja; las del 93, de color de mantega; y las del 94, de color de rosa.

Tota aquesta ruixada de láminas y colorainas prové de la Exposició universal, del desgabell que D. Francisco vá introduhir en la administració del municipi; dels vicis que s' hi van crear y que ja may més han pogut ser desterrats, á despit de tots los esforços.

En las láminas molts matissos; pero en lo porvenir un sol color: lo *color negre*.

Segons *El Eco de Sitjes* alguns dels germans que van concorre á la execució del reo Figueras, portada á cap dimecres á Castelldefels, ab l' excusa de assistirlo, un cop hagueren cumplert sa piadosa tasca, s' encaminaren á fer una arrossada á Sitjes.

Dignesemu ls de la colla de Sant Mus van menjar á la fonda, reinant entre ells una animació extraordinaria y la mes franca alegría. Com á bons veteranos van olvidar l' acte terrible del dematí y van donarse un dia de festa y de tiberi.

Tal vegada 'ls Estatuts de la Confraria prescriuen que l' objecte de aquesta consisteix en procurar als reos *bona mort* y procurarse 'ls confreres *bona vida*.

L' excés d' original ens impideix donar avuy compte detallat de la inauguració de la Casa Consistorial del Hospitalet construidas pels executors testamentaris del malaguanyat patrie D. Rosendo Arús y Arderiu.

L' acte 's realisá 'l dilluns últim ab gran solemnitat y entre la general alegría de la població.

En lo próxim número donarem compte de aquest nou rasgo de filantropia que tan alt coloca 'l bon recort del nostre plorat amich.

Un eco de la última professó de Corpus.

Darrera de la Custodia seguía l' Ajuntament, y darrera de la corporació municipal, un piquet de tropa ab bayoneta calada.

Un transeunt, al notarho vá exclamar:

—Ay, ay ¿qué 'ls portan presos?

La corrida del diumenje, vigilia de Sant Joan, vá ser pesada, monótona, fluixa, enterament detestable. Lo públich vá sortirne fastiguejat.

Un taurómaco, á la nit, se passejava, celebrant la verbena, y un séu amich vá dirli:

—Apa, noy, et convido á menjar bunyols.

—Gracias—li vá respondre—bé prou que aquesta tarde me 'n hi atipat al torin.

¡Viva 'l rumbo!

L' Ajuntament, imitant á las personas que 's moren, ha fet testament; pero aixís com aquellas deixan no més lo qu' es seu, la nostra corporació mu-

nicipal ha disposat ab molta tranquil·tat dels bens de Barcelona.

Segons acort pres en una de las últimas sessions, la ciutat pagarà d' aquí endavant sis mil pessetas anuals á la viuda del senyor Rius y Taulet.

¿Perqué l' ha concedida l' Ajuntament aquesta rendeta?

Perque diu que don Francisco va morir pobre y la seva familia está molt necessitada.

Tot aixó es realment sensible, pero ¿volen dir qu' es un motiu prou poderós per fer un regalet anual de mil doscents duros?

La casa de la ciutat ¿qué es? ¿l' administració del poble ó un establiment de beneficencia?

Si don Francisco va morir pobre, no 'ns pot pas donar la culpa á nosaltres. ¿Perqué abandonava 'ls seus assumptos? ¿Perqué no 's cuydava més de casa seva? Lo càrrech d' arcalde, com tot càrrech públich, no es obligatori. Si al acceptarlo s' imposava un sacrifici, ja sabia lo que li anava y las conseqüencias que hauria d' arrostrar.

Y ademés ¡qué diable! ¿no 'l van fer marqués? ¿No usa aquest titol la seva familia? Donchs ¿qué mes volen?

Francament, aixó de ser noble y portar corona, y acceptar sis mil pessetas l' any dels pobres barcelonins—alguns dels quals se troban segurament en pitjor situació que aquesta familia—me sembla que vesteix molt poch y no fá gayre aristócrata.

Pero, lo que deuen dir los generosos concejals que van votar á favor de la pensió:

—¿Qué son sis mil pessetas per Barcelona?—

¡Una miseria! Sobre tot no haventlas de pagar ells.

De tots modos, espero que 'ls regidors que tan espléndits s' han mostrat, no 's veurán may en igual cas que la familia de don Francisco.

Es de creure que avants de deixar lo càrrech haurán pres las sevas precaucions perque aixó no succeheixi.

¿No es veritat?

Diálech cassat al vol:

—¡Caritat per una pobra viuda d' un mestre de de casas!

—¿Mestre de casas era 'l vostre home? Hagués sigut arcalde primer: ara l' Ajuntament us passaria sis mil pessetas l' any.

Armonias entre Madrit y Barcelona.

A Madrit van xiular la *Teresa*: á Barcelona l' han aplaudida.

En cambi aquí vam aplaudir lo ball *El hada de las muñecas* y allá l' han reventat al primer día.

Váyase lo uno por lo otro.

En un poble d' Extremadura va caure un llamp sobre una familia que estava resant, y matá á un home y 'n ferí un altre.

Y aixó que resavan....

¿Qué hauria succehit si arriban á estar ballant?

BARCELONA Y LAS SIS MIL PESSETAS

—Torni aixó al Ajuntament, y digui als concejals que si volen fer regalos, los assin ab diners de la seva butxaca.

LA ESCUELA DE LA TOBACALTA

Las modas del siglo XIX

1873

1874

1874

1875

1875

1876

1876

1877

1877

Publicacions

LÓPEZ, Editor

Rambla del Mitj, n.º 20

Llibreria Espanyola

CORREU

apartat núm. 2.

Última obra de **C. GUMÀ**

LO MON PER UN FORAT

AB DIBUIXOS DE M. MOLINÉ

Preu 2 rals.

LA VIUDA

Saynete per E. Vilanova

Preu 1 pesseta.

COLECCION DIAMANTE

OBRAS PUBLICADAS DE ESTA COLECCIÓN

Tomos			
1.º	Campoamor:	Doloras, 1.ª serie.	13. E. Perez Escrich: Fortuna, historia de un perro agradecido.
2.º	— Id. —	Doloras, 2.ª	14. A. Lasso de la Vega: Rayos de luz.
3.º	— Id. —	Humoradas y Cantares.	15. Federico Urrecha: Siguiendo al muerto.
4.º	— Id. —	Pequeños poemas, 1.ª serie.	16. A. Perez Nieva: Los humildes.
5.º	— Id. —	Pequeños poemas, 2.ª serie.	17. Salvador Rueda: El gusano de luz.
6.º	— Id. —	Pequeños poemas, 3.ª serie.	18. Sinesio Delgado: Lluvia menuda.
7.º	— Id. —	Colón, poema.	19. Carlos Frontaura: Gente de Madrid.
8.º	— Id. —	El drama universal, tomo 1.º	20. Miguel Melgosa: Un viaje á los infiernos.
9.º	— Id. —	El drama universal, tomo 2.º	21. A. Sanchez Pérez: Botones de muestra.
10.	— Id. —	El licenciado Torralba.	22. José M. Matheu: ¡Rataplán! (cuentos).
11.	— Id. —	Poesías y fábulas, 1.ª serie.	23. Teodoro Guerrero: Gritos del alma. (Desahogos en prosa).
12.	— Id. —	Poesías y fábulas, 2.ª serie.	24. Tomás Luceno: Romances y otros excesos.

Elegantes cubiertas al cromo, distintas para cada volumen. Precio de cada tomo 2 reales.

OBRA NUEVA

EL HOMBRE EN ACCIÓN

ESBOZO DE UNA TEORÍA GENERAL DEL TRABAJO,
EN SU TRIPLE ASPECTO,
VITAL, ECONÓMICO Y LIBERAL

POR
JOSÉ DE LETAMENDI
Un tomo 8.º Ptas. 1.

TEODORO BARÓ

LO POEMA DEL COR

EDICIÓ ILUSTRADA

Preu: 4 pessetas.—Enquadernat 5 pessetas.

MARÍA-CRUZ

por **LUIS DE ANSORENA**
ILUSTRACIONES DE **Primitivo Carcedo**

Un tomo 8.º Ptas. 3.

TERESA

ENSAYO DRAMÁTICO por **Leopoldo Alas (Clarín)**
Precio 1 peseta

«CLARÍN» Y SU ENSAYO

ESTUDIO CRÍTICO por **J. Torrendell**
Precio 1 peseta

VENTA DE HIJOS

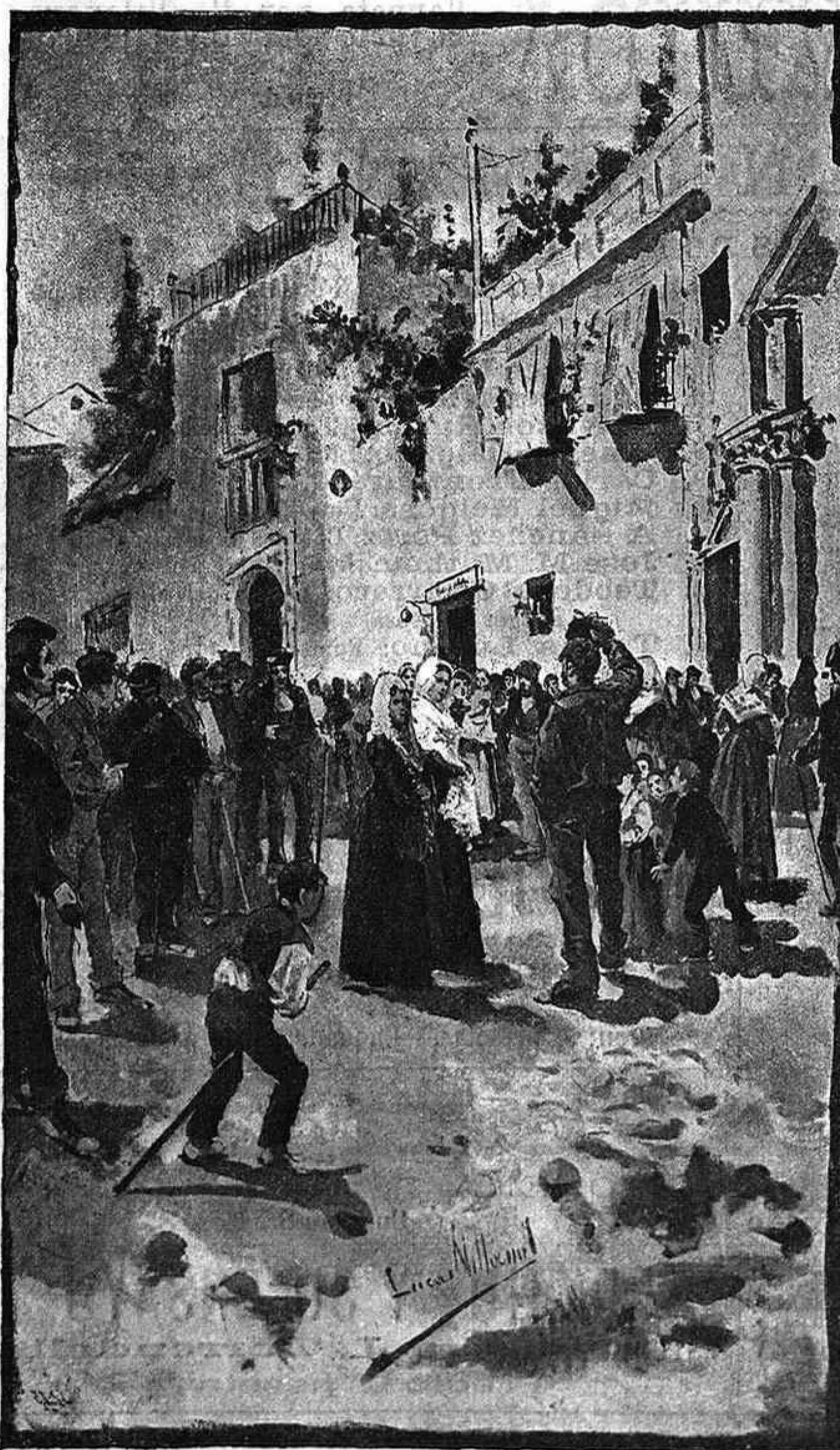
NOVELA ESPAÑOLA
POR **Martínez Barrionuevo**
ILUSTRADA POR **M. G. Simancas**
Un tomo 8.º Ptas. 3'50

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútuo, ó bé, en sellos de franqueig al editor López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém d'extravíos, no remetent además 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

PUBLICACIONS NOTABLES

NADAL.

LA SARDANA

(Mostra dels dibuixos que il·lustren l'obra *Lo poema del cor*, de don Teodoro Baró.)

TRENCA-CAPS

XARADA

I

EN LA ESCOLA

—A veure; vingui Pepito
à la pissarra un moment.

Sumi *primera* y *segona*.

—*Dos prima*.

—¡Perfectament

Aném per un' altra regla:
Multipliqui ara la *dos*
per la *prima*. ¿Qué resulta?

—*Dos*.

—¡Bravo! no s' ha confós
gens ni mica; aixís me agrada,
que siguin llestos y experts.
Lo meu sistema no *tersa*,
deixa 'ls sentits molt oberts.
No 'm cansaré may de dilshi
qu' un home ben educat
à tot arreu allà hont vagi
será sempre respectat;
y si es *hu-dos*, més encare,
puig l' hom que 's porta *total*
y se sab presentá ab modos
se 'l té sempre per formal.

Queda ja llesta la classe;
res d' escándol pel carré,
si algú mou gresca ó xivarri
jo després l' arreglaré.

RAMONET R.

II

—*Segona-quarta Hu-dos-cinch*

—Qué *Quarta-quinta?*

Dos-tres quarta la *primera*
lo *invers-hu* que 'l *Prima-dos*
va dur de *Dos-quarta-cinch*
per regalar á la *Tot*.

SOCH DE BAGÀ.

MUDANSA

Ahir me digué en Marsal
que lo meu *tot* es *total*.

¡Tant que 'm costa de suar
y volésemel quedar!

JUMERA.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7.—Nom d' home.
1 2 1 5 7 4.—Poble de Catalunya.
1 2 3 4 2.—Nom de dona.
1 7 6 2.— » » (abreviat)
1 2 3.—Nom d' home.
4 7.—Article.
4.—Consonant.
3 6.—Pronóm determinat.
6 2 1.—Verdura.
1 7 4 4.—Insecte.
2 4 5 6 2.—Nom de dona.
4 4 2 3 6 2.—Planxa metálica.
1 2 3 4 5 6 2.—Nom de dona.

R. TOMUJ.

GEROGLIFICH

×
†††
LOS

arar.

UN JEFE DE BRIGADA.

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.

Barcelona.